

Voederbiet en veldboon voor energie en eiwit

Veehouders die op zoek zijn naar een derde gewas om te kunnen voldoen aan de gewasdiversificatie-eis hebben de keus uit onder meer voederbieten of winterveldbonen. Winterveldbonen zijn een interessant eiwitgewas en voederbieten bevatten veel energie, vertelt Jos Groot Koerkamp van zadenveredelaar en -producent Limagrain.

Henk ten Have

De meeste melkveehouders met meer dan 30 hectare bouwland moeten minstens drie gewassen telen om aan de vergroeningseis gewasdiversificatie van het EU-landbouwbeleid te voldoen. Twee gewassen telen is voor de gemiddelde melkveehouder niet moeilijk: gras en mais staan op het 'menu' van veel melkkoeien. De keuze van een derde gewas is wellicht lastig. Veehouders kunnen kiezen voor winter-

veldbonen als ze ook op zoek zijn naar extra eiwit in het rantsoen. "Het eiwit in gras loopt terug door de lagere stikstofnormen. Deze daling kan worden gecompenseerd met klavers of luzerne, maar ook met peulvruchten, zoals winterveldbonen. De bonen bevatten 25 tot 30 procent hoogwaardig eiwit. Ze kunnen ook een duurzame vervanger zijn van geïmporteerde soja", vertelt Jos Groot Koerkamp. Limagrain deed in 2015-2016 een proef met winterveldbonen van het ras Tundra.

WINTERVELDBONEN

Pas geoogste winterveldbonen.

Foto: Limagrain

21 telers zaaiden in het najaar van 2015 in totaal 80 hectare bonen in. Ondanks het koude voorjaar en het extreem natte begin van de zomer, waren de opbrengsten met bijna 5 tot 7 ton per hectare redelijk goed, aldus Groot Koerkamp. In vergelijking met 'nedersoja' is de opbrengst van winterveldbonen drie tot vier keer hoger. Teler waren enthousiast en dat is te merken aan het grotere areaal dat in de herfst van 2016 is ingezaaid: meer dan 250 hectare. Winterveldbonenteelt vergt een juiste pH van de grond: op klei een pH van 6 en op zand- en dalgrond een pH van 5,4. Het bonengewas is volgens Groot Koerkamp niet heel gevoelig voor ziektes. Er moet volgens hem vooral rekening gehouden worden met chocoladevlekkenziekte, luizen en bladrandkevers. Tegen deze ziektes zijn voldoende middelen toegelaten.

Gebruik en afzet

Winterveldbonen kunnen vanaf begin tot half augustus worden geoogst. De bonen kunnen vochtig (25-40% vocht) of droog (15% vocht) worden gedorst. Wat kunnen melkveehouders vervolgens doen met de zelfgeteelde winterveldbonen? Groot Koerkamp: "Droge bonen zijn losgestort te bewaren. Een andere praktische mogelijkheid is de bonen direct na de oogst malen met een hamermolen en het gemalen product inkuilen in een sleufsilo." De bonen kunnen naar behoefte (gemengd) worden gevoerd. De winterveldbonen van stam af inkuilen als GPS is ook een optie. Dat kan al vanaf half juli.

Akkerbouwers kunnen de bonen telen voor voerfabrikanten. En ze kunnen ook goed worden toegepast in het rantsoen voor varkens en kippen.

Voederbieten

Voederbieten zijn volgens Jos Groot Koerkamp eenvoudig te telen. Het gewas raakte in de jaren zeventig uit de gratie door de opkomst van snijmais. In 1950 werd er nog op 56.000 hectare voederbieten geteeld, een paar jaar geleden was het areaal nog slechts 260 hectare. Maar de voederbietenleeft weer bij veehouders: de teelt groeide in 2016

ingezaaid. Bij problemen met rhizoctonia of rhizomanie kan voor ziekte-tolerante rassen worden gekozen. Tegen onkruid kunnen telers (laten) spuiten.

VOEDERBIETEN

Voederbietenooogst en een voermengwagen die in een hoop voederbieten freest.

Foto's: Limagrain

VOEDERBIETENTEELT LEEFT WEER BIJ VEEHOUDERS

naar 760 hectare. Bedrijven die voederbieten telen, doen dat momenteel gemiddeld op 2 hectare grond. Voederbieten leveren met een voederwaarde van 1.100 VEM veel energie en zijn zeer smakelijk. De opbrengst bedraagt gemiddeld 100 ton per hectare met 18 tot 19 ton drogestof. "Veehouders moeten hiermee bij de samenstelling van het rantsoen wel rekening houden vanwege het hoge suikergehalte in de voederbieten", zegt Groot Koerkamp

Schoner oogsten

De bieten kunnen in het voorjaar, bijvoorbeeld na het scheuren van grasland, worden

Voederbieten die uit krotten zijn veredeld hebben minder vertakkingen dan voederbieten die uit suikerbieten voortkomen; de eerstgenoemde bieten zijn daardoor schoner te oogsten, waardoor ze het ruw-asgehalte in het rantsoen niet extra verhogen. Sommige veehouders verhakselen de voederbieten over de mais, maar de bieten kunnen ook met een snijbak direct voor de koeien worden gedoseerd. Op een demodag van Limagrain was te zien hoe een zelfrijdende voermengwagen in een hoop voederbieten freesde en de versneden bieten mengde met de andere voeders in het rantsoen.